

การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและ
การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

วรรณชาติ ตาเลิศ, พย.ม.*

รุจิสร สุระถาวร, พย.บ.**

Received: September 25, 2021

Revised: June 13, 2022

Accepted: June 13, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาล การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาล และการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีการจัดการเรียนการสอน ภาควิชาการพยาบาลในระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID -19 เป็น 3 รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 99 คน เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือน สิงหาคม 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาล และแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค เท่ากับ 0.90 และ 0.96 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษา พยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.01$, $SD = 0.49$) 2) ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถใน การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.11$, $SD = 0.43$) 3) ผลการ เปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมจำแนกตาม ลักษณะการฝึกปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=7.723$, $p=.001$) และ 4) ผล การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมจำแนกตาม ลักษณะการฝึกปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=3.518$, $p=.034$)

ข้อเสนอแนะสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาควิชาที่ส่งเสริมการรับรู้ สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พยาบาล

คำสำคัญ: การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาล ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
นักศึกษาพยาบาล

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข; ผู้ให้การติดต่อ E-mail : wannachart@bcnsurin.ac.th

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

A Comparative Study of Perceived Self-competencies in Application of the Nursing Process and Self-directed Learning among Nursing Students

Wannachart Talerd, M.N.S.*

Rujisan Surathaworn, B.N.S.**

Abstract

This descriptive research aimed to 1) study perceived self-competencies in the application of the nursing process. 2) study the level of self-directed learning. And 3) compare the perceived self-competencies in the application of the nursing process and self-directed learning among nursing students there are 3 patterns of practical teaching and learning during the COVID-19 outbreak. The sample included 99 second-year nursing students, in the academic year 2021. The collecting of data had been done in August 2021. The research instruments including 1) self-competencies in the application of the nursing process questionnaires and 2) self-directed learning questionnaires and retested for reliability using Cronbach's alpha coefficient yielding 0.90 and 0.96 respectively. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and One Way ANOVA.

The result of this research found that 1) The average score of the perceived self-competencies in the application of the nursing process among nursing students were at high level (mean = 4.01, $SD = 0.49$) 2) The average score of the self-directed learning among nursing students was at a high level (mean = 4.11, $SD = 0.43$) 3) The comparison of the perceived self-competencies in the application of the nursing process among nursing students was significant difference at 0.05 level ($F=7.723$, $p=.001$) and 4) The comparison of the self-directed learning among nursing students was significant difference at 0.05 level ($F=3.518$, $p=.034$).

Recommendations, Instructor nurse use the information to plan for teaching and learning practice that promotes perceived self-competencies in application of the nursing process and self-directed learning among nursing students.

Keywords : Self-competencies in application of the nursing process, Self-directed learning, Nursing student

* Lecturer, Adult Nursing and Gerontological Nursing Department, Boromarajonani College of Nursing Surin, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health; Corresponding Author E-mail: wannachart@bcnsurin.ac.th

** Lecturer, Psychiatric and Mental Health Nursing Department, Boromarajonani College of Nursing Surin, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health

บทนำ

การพยาบาลเป็นการดูแลโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้รับบริการมีภาวะสุขภาพที่ดีตามศักยภาพของบุคคลและปัญหาสุขภาพได้รับการแก้ไข การปฏิบัติการพยาบาลต้องมีพื้นฐานความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ความรู้อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล การนำความรู้จากศาสตร์ทางการพยาบาลไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลต้องอาศัยกระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้รับบริการทั้งรายบุคคล กลุ่มบุคคล ครอบครัวและชุมชน (พรศิริ พันธสี, 2563) กระบวนการพยาบาลเป็นการใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่นำความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินภาวะสุขภาพ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลและการประเมินผล (Alfaro-LeFevre, 2014) การใช้กระบวนการพยาบาลเป็นการแก้ปัญหาสุขภาพของผู้รับบริการเป็นรายบุคคลแบบองค์รวมตามแนวทางวิทยาศาสตร์และเป็นการนำความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติบนพื้นฐานของการใช้เหตุผล การตัดสินใจและการแก้ปัญหาซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการพยาบาล สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการในคุณภาพของการบริการที่ได้รับ และพยาบาลมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น การปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลเป็นการสร้างมาตรฐานคุณภาพทางการพยาบาล (อรนนท์ หาญยุทธ, 2557) ซึ่งการรับรู้สมรรถนะเป็นการรับรู้ความสามารถ ทักษะ หรือคุณลักษณะ ที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การรับรู้สมรรถนะตนเองทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลนั้น มีความสำคัญต่อการนำความรู้และทักษะทางการพยาบาลไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลในการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัว (กล้าเผชิญ โชคบำรุง และคณะ, 2564) อีกทั้งนักศึกษาพยาบาลจะต้องมีการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการตลอดระยะเวลาของการศึกษา ทั้งนี้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาแต่ละคนขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาจากการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (มนสภรณ์ วิหุลเมธา และคณะ, 2559)

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองได้ จะต้องมีความสามารถถ่ายทอดการเรียนรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติและจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่งได้ การที่นักศึกษาจะสามารถเรียนรู้ได้ดีและมีประสิทธิภาพได้ นักศึกษาต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านต่างๆ เริ่มจากนักศึกษาต้องมีคุณสมบัติที่จะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความอดทนในการเรียน ต้องมองปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย เป็นอุปสรรคที่ต้องฝ่าฟันไปให้ได้ อีกทั้งต้องเป็นคนมีระเบียบวินัย กระตือรือร้น มีความต้องการอยากเรียน สามารถบริหารจัดการเวลาของตนเองในการเรียนได้ มีการวางแผนงานในการเรียน มีการตั้งเป้าหมายและพยายามไปให้ถึงเป้าหมายได้ การที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี นักศึกษาต้องมีความสามารถในการสืบค้น รู้จักวิธีการสืบค้นข้อมูลอย่างถูกต้องและเป็นระบบ จะทำให้นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและได้ข้อมูลตรงตามที่ต้องการ อีกทั้งนักศึกษาต้องมีความสามารถในการประเมินตนเองโดยการค้นหาตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยในการเรียนด้วยตนเองอย่างไร

การได้รับคำติชมจากอาจารย์และเพื่อนๆ เป็นอีกทางหนึ่งที่ทำให้นักศึกษารู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร ควรยอมรับฟังการประเมินจากบุคคลอื่นอย่างเปิดใจกว้างเพื่อการปรับปรุงตนเอง (มณี อาภาวันทิกุล และคณะ, 2551)

การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในสาขาวิชาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ถือว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของสถาบันการศึกษาพยาบาล รวมทั้งอาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงที่มีการฝึกภาคปฏิบัติกับผู้ป่วยในหอผู้ป่วยของโรงพยาบาล ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจะต้องมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนภาคทฤษฎีลงสู่การประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (สราวุธ สีสาน และอดิภัทร พรหมสมบัติ, 2560) ซึ่งในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 นั้นจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 32 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในรูปแบบเดิมที่มีการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกแบบเต็มเวลาและการฝึกปฏิบัติงานเสมือนจริงผสมผสานการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพื่อลดการรวมกลุ่มกันของนักศึกษาพยาบาลภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้รับบริการและนักศึกษาพยาบาลที่มีโอกาสได้รับเชื้อโควิด-19 จากผู้ป่วยและการแพร่ระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นจากนักศึกษาพยาบาลไปยังผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายในการให้การพยาบาล และสอดคล้องกับมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 โดยมีวิทยาลัยมีนโยบายในการลดระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงและปรับเพิ่มการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์เสมือนจริงผสมผสานการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งลักษณะกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาจะได้รับในทุกกลุ่มนั้นไม่มีความแตกต่างกันโดยกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประกอบด้วย การวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะราย การประชุมปรึกษาทางการพยาบาลที่นักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติในการใช้กระบวนการพยาบาลเพื่อการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้นิเทศ การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการสะท้อนคิดในประเด็นที่นักศึกษาให้ความสนใจ ทั้งนี้โดยจุดมุ่งหมายของรายวิชาเพื่อให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขาพยาบาลศาสตร อีกทั้งเป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาล (นาฏอนงค์ สุวรรณจิตต์ และอารีย์ สุขก้องวารี, 2556) และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งผลลัพธ์ที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติที่มีความหลากหลายภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน จะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

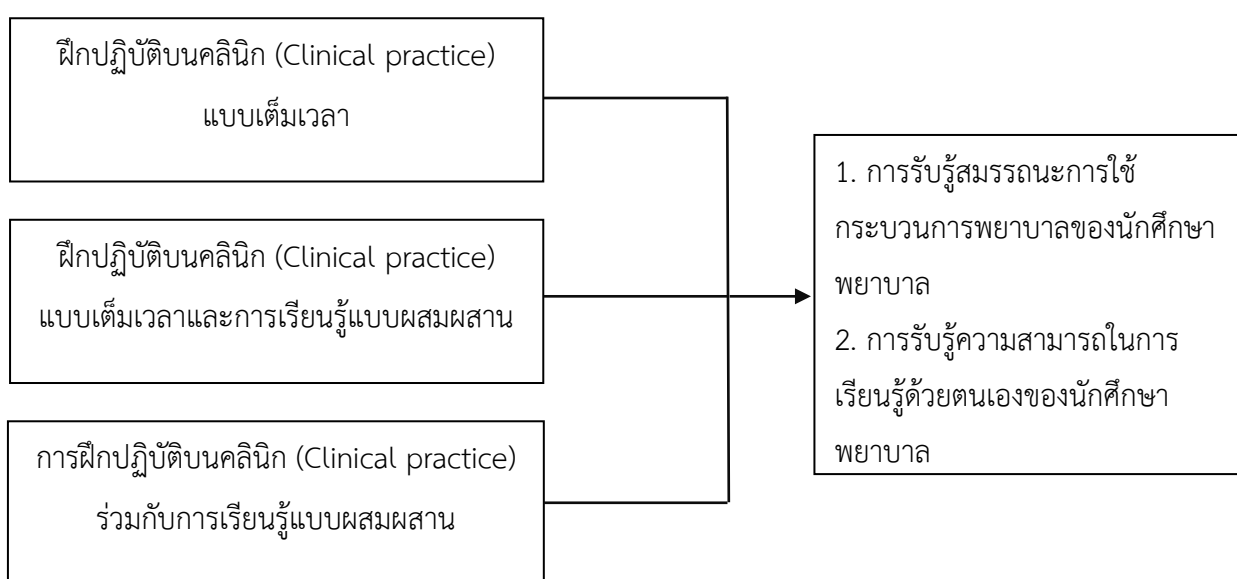
1. เพื่อศึกษาการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

3. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มฝึกปฏิบัติบนคลินิกแบบเต็มเวลา กลุ่มฝึกปฏิบัติบนคลินิกแบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มฝึกปฏิบัติบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน

สมมติฐานการวิจัย

การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มฝึกปฏิบัติบนคลินิกแบบเต็มเวลา กลุ่มฝึกปฏิบัติบนคลินิกแบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มฝึกปฏิบัติบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสานแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จำนวน 99 คน เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ (Inclusion criteria) ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ปีการศึกษา 2563 เกณฑ์การคัดกลุ่มตัวอย่างออกจากการวิจัย (Exclusion criteria) ได้แก่ นักศึกษาที่มีชั่วโมงการฝึกปฏิบัติงานน้อยกว่าร้อยละ 70 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีชั่วโมงการฝึกปฏิบัติงานครบตามเกณฑ์ทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

2. แบบวัดการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ครอบคลุมองค์ประกอบของกระบวนการพยาบาล 5 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินภาวะสุขภาพ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลและการประเมินผล ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวก จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert scale) วัดเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ น้อยที่สุด (1) จนถึง มากที่สุด (5) การแปลผลค่าเฉลี่ยคะแนนเป็นระดับการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลโดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผล ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนน 4.50-5.00	มีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 3.50-4.49	มีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก
คะแนน 2.50-3.49	มีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49	มีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1.00-1.49	มีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยใช้แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรีของ มณี อาภาวันทิกุล และคณะ (2551) ประกอบด้วยข้อคำถาม 31 ข้อคำถาม 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มี 13 ข้อ 2) คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มี 7 ข้อ 3) ความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง มี 5 ข้อ 4) ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง มี 3 ข้อ และ 5) ความสามารถในการประเมินด้วยตนเอง มี 3 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert scale) วัดเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เป็นความจริงเลย (1) จนถึง เป็นความจริงมากที่สุด (5) การแปลผลคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านซึ่งใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับการให้คะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนน 4.50 – 5.00	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองระดับสูงที่สุด
คะแนน 3.50 - 4.49	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองระดับสูง
คะแนน 2.50 - 3.49	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองระดับปานกลาง
คะแนน 1.50 - 2.49	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองระดับต่ำ
คะแนน 1.00 - 1.49	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองระดับต่ำที่สุด

การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

แบบวัดการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการเรียนการสอน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ภายหลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence

: IOC) ได้ค่า IOC = 0.66 - 1.00 ส่วนแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลของ มณี อาภานันท์กุล และคณะ (2551) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา รวมทั้งภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าดัชนีความตรงเท่ากับ .97 ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซ้ำ

2. การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลและแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ซึ่งผ่านการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553) แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Cronbach's alpha coefficient ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90 และ 0.96 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เสนอโครงร่างวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิจัย และคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
2. เมื่อผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ แล้วผู้วิจัยประสานงานเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้เข้าร่วมวิจัย
3. ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆ โดยไม่สูญเสียสิทธิประโยชน์ใดๆ ในการวิจัยครั้งนี้
4. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียดการจัดการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มดังนี้
กลุ่มที่ 1 จำนวน 31 คน ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิก (clinical practice) แบบเต็มเวลา โดยนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติบนคลินิก จำนวน 4 วันต่อสัปดาห์
กลุ่มที่ 2 จำนวน 39 คน ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิก (clinical practice) แบบเต็มเวลา โดยนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติบนคลินิก จำนวน 4 วัน และการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติบนคลินิก 2 วันต่อสัปดาห์
กลุ่มที่ 3 จำนวน 29 คน ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิก (clinical practice) ร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติบนคลินิก จำนวน 2 วันต่อสัปดาห์
5. ผู้วิจัยประเมินการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังฝึกปฏิบัติงาน

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ รหัส P-EC 08-03-64 ให้ไว้ ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2564 ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบค่าที โดยใช้สถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov test พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ ($p=0.070$, $p=0.056$) ตามลำดับ และพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F= 7.723$, $p=.001$, $F=3.518$, $p=.034$) ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheff's test for All Possible Comparison)

ผลการวิจัย

1. การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.01$, $SD = 0.49$) ดังตารางที่ 1

2. การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.11$, $SD = 0.43$) ดังตารางที่ 1

3. เปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple comparison) โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาล และการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล (N = 99 คน)

กลุ่ม	การรับรู้สมรรถนะการใช้ กระบวนการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล			การรับรู้ความสามารถในการ เรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
กลุ่ม 1 (ฝึกปฏิบัติบนคลินิก (Clinical practice) แบบเต็มเวลา)	3.78	0.60	มาก	3.97	0.49	สูง
กลุ่ม 2 (ฝึกปฏิบัติบนคลินิก (Clinical practice) แบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสาน)	4.13	0.38	มาก	4.18	0.29	สูง
กลุ่ม 3 (การฝึกปฏิบัติบนคลินิก (Clinical practice) ร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน)	4.19	0.32	มาก	4.21	0.41	สูง
รวม	4.01	0.49	มาก	4.11	0.43	สูง

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวม (N = 99 คน)

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
การรับรู้สมรรถนะการใช้ กระบวนการพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาล	ระหว่างกลุ่ม	3.391	2	1.696	7.723	.001*
	ภายในกลุ่ม	21.076	96	.220		
	รวมทั้งหมด	24.467	98			
การรับรู้ความสามารถใน การเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษาพยาบาล	ระหว่างกลุ่ม	1.255	2	.628	3.518	.034*
	ภายในกลุ่ม	17.128	96	.178		
	รวมทั้งหมด	18.384	98			

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลและการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลจำแนกรายกลุ่ม (N = 99 คน)

Dependent Variable	(I) กลุ่ม	(J) กลุ่ม	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	-.40314	.11274	.002*
		กลุ่ม 3	-.34730	.11489	.013*
	กลุ่ม 2	กลุ่ม 1	.40314	.11274	.002*
		กลุ่ม 3	.05584	.12105	.899
	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	.34730	.11489	.013*
		กลุ่ม 2	-.05584	.12105	.899
การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	-.24395	.10164	.061
		กลุ่ม 3	-.21334	.10357	.125
	กลุ่ม 2	กลุ่ม 1	.24395	.10164	.061
		กลุ่ม 3	.03061	.10912	.961
	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	.21334	.10357	.125
		กลุ่ม 2	-.03061	.10912	.961

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติจำนวน 4 สัปดาห์ ซึ่งกิจกรรมเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ ประกอบด้วยการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง การวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะรายที่ได้รับมอบหมาย (Nursing care plan) ซึ่งนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลของกรณีศึกษา การสรุปปัญหาและตั้งข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล การวางแผนการพยาบาลกรณีศึกษาเฉพาะราย การปฏิบัติการพยาบาลตามแผนที่วางไว้และการประเมินผลการพยาบาล ซึ่งการที่นักศึกษาได้ฝึกการใช้กระบวนการพยาบาลในการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะรายนั้น จะทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจตลอดจนมีความสามารถที่จะใช้กระบวนการพยาบาลในการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะรายเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ที่พบว่า การฝึกการวางแผนการพยาบาลที่นำไปใช้ปฏิบัติกับผู้ป่วย จะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลเพิ่มขึ้นในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้อง ครอบคลุม สามารถเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้ถูกต้อง การ

วางแผนการพยาบาลตรงกับสภาพปัญหาของผู้ป่วย ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมแบบองค์รวมรวมทั้งการนำไปใช้กับผู้ป่วยในการทำหัตถการต่างๆ และการประเมินผลการพยาบาลได้ตรงตามเกณฑ์การประเมินผล (มนสภรณ์ วิฑูรเมธา และคณะ, 2559) และสอดคล้องกับการศึกษาของ นาฏอนงค์ สุวรรณจิตต์ และอารีย์ สุขก้องวารี (2556) ที่ศึกษาผลของการใช้กระบวนการพยาบาลในกรณีศึกษาต่อความรู้ ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้กรณีศึกษาในรูปแบบของการใช้กระบวนการพยาบาลจะช่วยให้ นักศึกษามีความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาล และสามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ประกอบกับนักศึกษาพยาบาลแต่ละกลุ่มจะมีอาจารย์พยาบาลสอนภาคปฏิบัติที่คอยดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาลในการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะ ซึ่งอาจารย์พยาบาลสอนภาคปฏิบัติที่ให้คำแนะนำนักศึกษาในการใช้กระบวนการพยาบาล การจัดกิจกรรมประชุมปรึกษาก่อนและหลังการปฏิบัติการพยาบาลในทุกวัน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนส่งเสริมความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาทั้งสิ้น (มนสภรณ์ วิฑูรเมธา และคณะ, 2559)

2. การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อธิบายได้ว่า วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามหลักปฏิบัตินิยมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่กระบวนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนจะจัดตามประสบการณ์ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน มีการเน้นการนำองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของผู้รับบริการส่วนบรรยากาศของการเรียนการสอนนั้น มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการ ในเชิงสังคมวิทยา มานุษยวิทยา ล้วนส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์, 2560) ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ Knowles (1975) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการภายในที่อยู่ในความควบคุมของแต่ละคน ซึ่งคนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการด้วยวิธีการที่สนใจ แต่ละมีเอกลักษณ์เฉพาะตนซึ่งควรได้รับการส่งเสริมและควรได้รับเสรีภาพที่จะตัดสินใจในกระทำการต่างๆ ด้วยตนเอง โดยที่จะต้องมีความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจของตน อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ Patterson et al. (2002) ที่กล่าวถึงความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบไปด้วย 1) การประเมินความต้องการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การประเมินตนเองและผู้อื่น 3) การสะท้อนคิด 4) การบริหารจัดการกับข้อมูล 5) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 6) การตัดสินใจถึงวิธีการที่จะประเมินผลจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ตั้งแต่การ

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง การประชุมก่อน-หลังการปฏิบัติการพยาบาลการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะราย การประชุมปรึกษาทางการพยาบาล และการบันทึกการสะท้อนคิด ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของทิวพร พู่เฟื่อง (2562) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับสูง ซึ่งเกิดจากการที่สถาบันการศึกษาพยาบาลมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีห้องปฏิบัติการพยาบาลสำหรับให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลก่อนไปฝึกปฏิบัติจริง มีอุปกรณ์ที่พร้อมและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาพยาบาล อีกทั้งยังมีเทคโนโลยีต่างๆ ในการส่งเสริมผู้เรียน มีอินเทอร์เน็ตไร้สายตลอด 24 ชั่วโมง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาในการสืบค้นหาข้อมูล ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับสูง อีกทั้งการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 เป็นการฝึกปฏิบัติในรายวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้การพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพ วิชาแรกจึงทำให้นักศึกษาเกิดความอยากรู้อยากเห็นตามวัยเกิดแรงจูงใจ กระตือรือร้น และแสวงหาความรู้ด้านการพยาบาลมากขึ้น โดยมีการบูรณาการความรู้จากวิชาการศึกษาทั่วไป และวิชาพื้นฐานวิชาชีพมาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่เริ่มศึกษาต้องใช้การศึกษาค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ มากขึ้น เพื่อทำความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ปัญหาทางการพยาบาลผู้ป่วยได้ (บุศรินทร์ ผิดวง และสุภาภรณ์ อุดมลักษณ์, 2556)

3. เปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

ผลเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลา และนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความแตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ของนักศึกษาในกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิก แบบเต็มเวลาและนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น ระยะเวลาของการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษามีความต่อเนื่องจำนวน 4 สัปดาห์ต่อกลุ่ม ส่วนนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสาน นักศึกษากลุ่มดังกล่าวได้ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลา จำนวน 2 สัปดาห์และได้มีการหยุดการจัดเรียนการสอนเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวน 7 สัปดาห์ หลังจากนั้นนักศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสานจำนวน 2 สัปดาห์ซึ่งระยะดังกล่าวเป็นช่วงระยะเวลาที่อาจส่งผลให้เกิดการขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยของนักศึกษา จึงส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติที่มีความต่อเนื่องกัน จะทำให้นักศึกษาพยาบาลสามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง และนานพอที่นักศึกษาพยาบาลจะได้ประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล (มนสภรณ์ วิฑูรเมธา และคณะ, 2559) ส่วนนักศึกษา

พยาบาลกลุ่มฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลา กับนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสานมีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลที่ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่ให้นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลาและฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้นมีความต่อเนื่องของระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นการประยุกต์ใช้แนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสานซึ่งมีการบูรณาการวิธีการเรียนรู้ทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนทางการพยาบาลตามความเหมาะสมของแต่ละบริบทและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (อารี ชิวเกษมสุข, 2563) อีกทั้งจากการศึกษาวิจัยก็พบว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือ การรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลไม่มีความแตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลาและการเรียนรู้แบบผสมผสาน นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลา และนักศึกษาพยาบาลกลุ่มฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ไม่มีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัยอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 มุ่งเน้นที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในรายวิชาซึ่งประกอบด้วยการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะรายซึ่งนักศึกษาได้ฝึกการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของผู้รับบริการโดยการนำองค์ความรู้เดิมมาสนับสนุน และมีการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่ทันสมัยเพื่อนำมาวางแผนพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ กิจกรรมการประชุมปรึกษาทางการพยาบาลที่กำหนดให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายกลุ่มการพยาบาลผู้ป่วยที่คัดสรร มีการสืบค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เรียนรู้ที่สืบค้นหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาทักษะการสืบค้นหาความรู้ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์และสมาชิกภายในกลุ่ม อีกทั้งกิจกรรมการสะท้อนคิดที่กำหนดให้นักศึกษาเขียนบันทึกการสะท้อนคิดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการประเมินตนเอง สามารถที่จะรับฟังคำติชมจากอาจารย์และเพื่อนภายในกลุ่มเพื่อการปรับปรุงตนเอง อีกทั้งยังช่วยให้นักศึกษารู้ข้อดีและข้อด้อยของตนเองในการเรียน กิจกรรมดังกล่าวที่จัดให้นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม ล้วนส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับสูงและไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของจูโร อภัยจิรรัตน์ และทัศนีย์ อรรถารส (2555) ที่พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนแบบกลุ่มย่อย มีความแตกต่างกัน เนื่องจากการเรียนการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยนั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง ประกอบกับการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นการอภิปรายประเด็นเพื่อหาข้อสรุปรวม จึงต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ทักษะในการสืบค้น ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกจากที่สอนในชั้นเรียน ทำให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองที่เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกแบบเต็มเวลา กับนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสานมีการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สามารถนำไปใช้การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติแบบผสมผสานต่อการรับรู้สมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1
2. ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติแบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติแบบปกติต่อตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ ความสามารถถ่ายโยงองค์ความรู้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กล้าเผชิญ โชคบำรุง, ปาริชาติ วงศ์ก้อม และจินตนา สุวิวัฒน์. (2564). การรับรู้สมรรถนะตนเองทางการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 44(2), 72-85.
- จุไร อภัยจิรรัตน์ และทัศนีย์ อรรถารส. (2555). ผลของวิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*, 5(1), 19-31.
- ทิวาพร พู่เพื่อง. (2562). ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานี. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 5(2), 551-560.
- นาฏอนงค์ สุวรรณจิตต์ และอารีย์ สุขก้องวารี. (2556). ผลของการใช้กระบวนการพยาบาลในกรณีศึกษาต่อความรู้ ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 6(พิเศษ), 47-61.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาล* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- บุศรินทร์ ผิดวง และสุภาภรณ์ อุดมลักษณ์. (2556). ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 21(2), 74-84.

- พรศิริ พันธศรี. (2563). *กระบวนการพยาบาล & แบบแผนสุขภาพ : การประยุกต์ใช้ทางคลินิก* (พิมพ์ครั้งที่ 24). พิมพ์อักษร.
- มณี อาภานันท์กุล, รุจิเรศ ธนุรักษ์ และยุวดี ฤๅชา. (2551). การพัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี. *วารสารสภาการพยาบาล*, 23(2), 52-69.
- มนสกรณ์ วิฑูรเมธา, สมจิต นิพัทธพิถพงศ์, มาลี เอี่ยมสำออง และลัดดาวัลย์ เตชะงูร. (2559). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอก*, 27(2), 100-113.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์. (2560). *หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560)*. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์.
- สราวุฒิ สีถาน และอดิภัทร พรหมสมบัติ. (2560). การส่งเสริมทักษะความคิดบูรณาการในการฝึกปฏิบัติทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต. *วารสาร มฉก. วิชาการ*, 21(4), 151-161.
- อรนันท์ หาญยุทธ. (2557). กระบวนการพยาบาลและการนำไปใช้. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(3), 137-143.
- อารี ชิวเกษมสุข. (2563). การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคความปกติใหม่. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 37(1), 25-37.
- Alfaro-LeFevre, R. (2014). *Applying nursing process: The foundation for clinical reasoning*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Knowles, M. (1975). *Self-directed learning*. Association Press.
- Patterson, C., Crooks, D., & Lunyk-Child, O. (2002). A new perspective on competencies for self-directed learning. *Journal of nursing education*. 41(1). 25-31.